

از: گروه اقتصاد کار مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

روند حداقل مزد

- حداقل مزد بدون آنکه مشخصات جسمی و روحی کارگران و ویژگیهای کار محول شده را مورد توجه قرار دهد، باید به اندازه‌ای باشد تا زندگی یک خانوار را که تعداد متوسط آن توسط مراجع رسمی اعلام می‌شود تأمین نماید.

یکی از تدابیر ممکنه در پاسخ توقعات کارگران، تعیین حداقل دستمزد در سطح نیازمندیهای اساسی آنهاست که البته باید به آثار زیان‌آور تعیین حداقل مزد در سطح بالاتر از واقع بر روی اقتصاد کشور نیز توجه داشت. بدین ترتیب با توجه به اینکه تغییر حداقل مزد امری ضروریست برای سطح و میزان آن بایستی با مراقبت و دقت بسیار زیادی اقدام کرد درحقیقت وظیفه مشکل دولت‌ها در تعیین حداقل دستمزد بر این اساس باید انجام شود که ضمن جوابگویی به نیازهای اجتماعی، هدفهای اجتماعی آینده را که وابسته به رشد اقتصادی و استفاده کامل از نیروی کار می‌باشد به مخاطره نیندازد.

اصولاً ورود در این قلمرو، واقعاً یک کار فردی نیست بلکه کسب اطلاعات جامع در هر دو وضعیت گذشته و حال رانایز دارد تا بتوان با تحلیل و تفسیر آنها، خطوطی را که نظامهای پرداخت دستمزد را ترسیم کرده یا به آن جهت داده است بیان کرد.

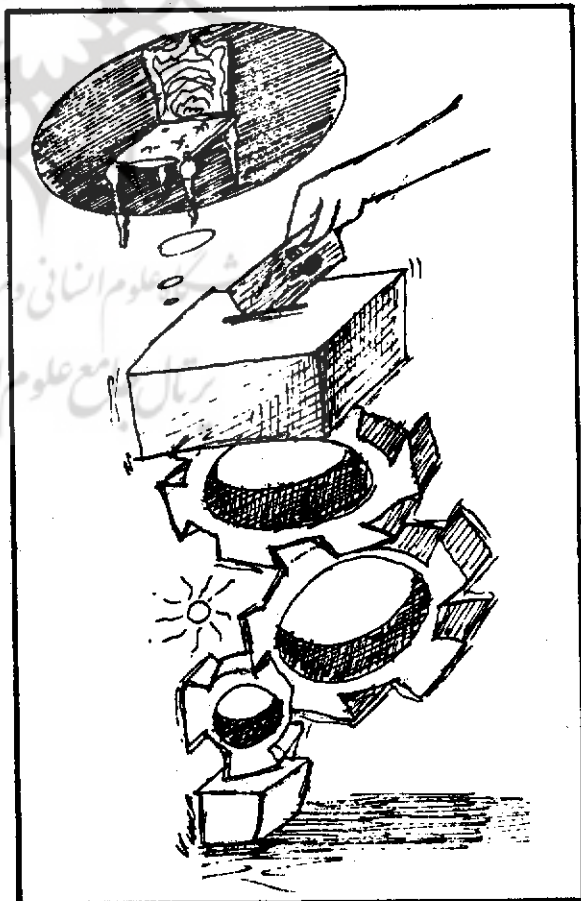
بررسی روند حداقل مزد در کشورها را با نگاهی گذرا به تاریخچه حداقل مزد در جهان شروع می‌کنیم.

از دیرباز اندیشه حداقل مزد مورد توجه بوده است، چنانکه در یکی از قدیمی‌ترین قوانین دنیا (قوانین حمورابی) که حدود سالهای ۱۷۰۰ تا ۲۰۰۰ قبل از میلاد اجرا می‌شده، به این موضوع اشاره شده است که "اگر کسی کارگر کشاورزی استخدام کند باید حداقل هشت گوس (Gus) سالانه مزد را بپردازد".

به عبارت دیگر موضوع حداقل مزد و اهمیت آن از همان آغاز در تمامی شئون اجتماعی، اقتصادی و سیاسی ملتها نفوذ داشته است.

منظور از "حداقل مزد"، مزدی است که بدون توجه به میزان بهره‌وری کار و دیگر روابط و قوانین حاکم بر مرزها نظیر: عرضه و تقاضای کار، قدرت چانه‌زنی و مذاکرات دسته‌جمعی، صرفاً بنا بر ملاحظات زیستی و معیشتی کارگر و عائله او تعیین می‌شود. در حقیقت به نوعی به حداقل مزد برای گذران زندگی (معاش) کارگر و خانواده تحت تکفل وی توجه شده است. بدیهی است که این طرز نگرش مبتنی بر جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی می‌باشد و تضمینی برای تأمین نیازهای ضروری کارگر و خانواده وی محسوب می‌شود.

به بیان دیگر یکی از هدفهای مهم اقتصادی - اجتماعی دولتها حمایت و پشتیبانی از نیروی کار جهت حفظ و ارتقاء قدرت خرید و رفاه زندگی و

تأمین امنیت شغلی آنان است و از جنبه‌های اصلی این حمایت تعیین حداقل مزد، تعیین ساعات کار، ایجاد قوانین حاکم بر روابط کار و بالاخره ایجاد محیط مناسب مادی برای نیروی فعال جامعه می‌باشد.

در تحقق اهداف فوق کشورهای مختلف در ابتدای قرن حاضر مقررات مربوط به حداقل مزد را تصویب کردند. زلاندنو در سال ۱۸۹۴ و استرالیا سال ۱۹۰۲ از جمله اولین کشورهای بودند که در این مورد اقدام جدی به عمل آوردند. سپس در برخی از کشورهای اروپایی برای حمایت از کارگران به تدریج قوانینی به مورد اجرا گذارده شد. البته در آغاز حداقل مزد مطرح شده دامنه محدودی داشت و گروه‌های معینی از

اجرا کردند، در این بین فیلیپین نسبت به سایر کشورها سابقه طولانی‌تری داشته است.

اندیشه تدوین مقررات بین‌المللی کار از دیرباز وجود داشته است. در همان زمان سازمانهای کارگری نیز برای بهبود شرایط کار کارگران تلاش می‌کردند. سازمانهای کارگری در قرن نوزدهم به تدریج قدرت یافته و در سطح جهانی بین آنان ارتباط برقرار شده بود، آنها توانستند با همکاری و هم‌فکری موجبات پیشرفت خود را فراهم سازند. این سازمانها که نمایندگی کارگران را به عهده داشتند خواهان بهبود شرایط کار و زندگی کارگران شدند.

در پی فعالیت کارگران و سازمانهای کارگری و مبارزات آنان در دوران جنگ جهانی اول و انقلاب صنعتی سازمان بین‌المللی کار در سال ۱۹۱۹ به موجب عهدنامه صلح ورسای تأسیس شد. این سازمان از بدو امر همواره بر تأمین مزد کافی و بهبود شرایط کار کارگران تأکید ورزیده

منظور از حداقل مزد، مزدی است که بدون توجه به میزان بهره‌وری کار و دیگر روابط و قوانین حاکم بر مزدها، صرفاً بنا بر ملاحظات زیستی و معیشتی کارگر و عائله او تعیین می‌شود.

کارگران را تحت پوشش قرار می‌داد. به عنوان مثال، در کانادا و آمریکا حداقل مزد فقط در مورد کودکان و زنان و کارگران معدن اجرا می‌شد.

از جمله کشورهای دیگری که در این مورد قوانینی را تصویب و به مورد اجرا گذاشتند، انگلستان سال ۱۹۰۹، فرانسه سال ۱۹۱۵، اتریش سال ۱۹۱۸، آلمان ۱۹۲۳، اسپانیا سال ۱۹۲۶ و بلژیک سال ۱۹۳۴ را می‌توان نام برد.

در مورد کشورهای در حال توسعه می‌توان گفت تعداد کمی از آنان موفق شده بودند مقرراتی را آنها برای گروه خاصی از کارگران که به آنان "کارگران بی‌پناه" می‌گفتند اجرا کنند.

پس از جنگ جهانی اول معدودی از کشورهای آفریقایی قوانینی را به منظور جلوگیری از سوءاستفاده‌های استخدامی کارگران بومی تصویب کردند.

در کشورهای آسیایی مقررات مربوط به حداقل مزد تحولات متفاوتی را داشته است و شروع اجرای این مقررات نسبت به سایر کشورها وسیع و پرحاشیه نبوده است. کشورهای (فیلیپین،

ایران، لبنان، سوریه، افغانستان، ترکیه و عراق) نسبت به سایر کشورهای آسیایی مقررات مربوط به حداقل مزد را با پوشش وسیع‌تری تصویب و

شماره ۲۶ که در مورد قبول و اجرای سیاست حداقل مزد است، ملحق شده‌اند و به این ترتیب این مقاله‌نامه از جمله مقاله‌نامه‌هایی است که تعداد زیادی از دولتها به اجرای آن متعهد شده‌اند. در قانون کار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آبان ماه ۶۹) ماده ۴۱- فصل سوم، به حداقل مزد این گونه اشاره شده است:

"حداقل مزد بدون آنکه مشخصات جسمی و روحی کارگران و ویژگیهای کار محمول شده را مورد توجه قرار دهد، باید به اندازه‌ای باشد تا زندگی یک خانوار را که تعداد متوسط آن توسط مراجع رسمی اعلام می‌شود تأمین نماید."

در ایران طرح آیین‌نامه مربوط به حداقل مزد و طبقه‌بندی کارگران برای اولین بار از طرف شورای عالی کار در سال ۱۳۲۵ توسط هیأت وزیران به تصویب رسید. حداقل مزد کارگر ساده طبق آیین‌نامه، در تمام نقاط کشور براساس هزینه زندگی یک نفر کارگر و خانواده وی (زن و دو بچه ۷ ساله) تعیین شد.

همچنین مقرراتی نیز برای تعیین مزد سایر طبقات کارگری و ایجاد طرح طبقه‌بندی آنان متناسب با ارزش کار هر یک از آنها پیش‌بینی شد. ضمناً مقرر شد در فروردین‌ماه هر سال حداقل مزد براساس مجموع بهای اقلام سبد هزینه زندگی کارگر تعیین و توسط وزارت کار ابلاغ شود. در این راستا باید تعیین سبد هزینه زندگی برای نقاط مختلف جداگانه صورت گیرد، به نحوی که برای نقاط گرمسیر و کویری و بنادر جنوبی با رعایت ۲۵ تا ۳۳ درصد بیشتر از نقاط عادی و معتدل به طور مجزا انجام شود. اهواز و نقاط مشابه آن مشمول ۲۵ درصد و بندرعباس و مناطق مشابه مشمول ۳۳ درصد می‌شدند. و وزارت کار عهده‌دار تهیه صورت جیره‌بندی نقاط دیگری که مشمول این فوق‌العاده می‌شدند، بوده و پس از آن باید به تصویب شورای عالی کار می‌رسید.

علی‌رغم تأثیری که مفاد این آیین‌نامه در ثبات اوضاع کارگری داشت، لیکن به علت اوضاع نابسامان اقتصادی، جز در مرکز آبادان و مناطق نفت‌خیز در سال ۱۳۳۷ و در چارچوب پیمانهای خاص دسته‌جمعی در جای دیگری به مرحله اجرای قطعی نرسید.

شورای عالی کار در راستای اهداف تعیین حداقل مزد تا سال ۱۳۵۷، حداقل مزد را بر مبنای صنایع مختلف (صنایع قند و روغن نباتی، سیمان و رادیو و تلویزیون، لاستیک و اتومبیل و پیمانکارهای نف جنوب) و نیز مناطق سه‌گانه (منطقه یک، مراکز استانها و مناطق دو و سه

شهرهای دورتر) تعیین کرد.

حداقل مزدهای تصویب شده به استناد ماده ۲۲ قانون کار و مفاد آیین نامه حداقل مزد (جلسه ۱۳۴۹/۱۲/۲۸) شورای عالی کار به شرح زیر می باشد که باید از اول فروردین ماه ۱۳۵۰ به بعد منطقه یک با حداقل مزد روزانه ۷۰ ریال، منطقه دو حداقل مزد روزانه ۶۵ ریال، منطقه سه حداقل مزد روزانه ۶۰ ریال. طی سالهای بعد نیز مصوباتی در مورد تعیین حداقل مزد در مناطق مختلف توسط شورای عالی کار صورت گرفت. در تاریخ ۱۳۵۳/۳/۱۹ شورای عالی کار حداقل مزد مناطق را از سه منطقه به دو منطقه تقلیل داد و حداقل مزدهای

تصویب شده (به شرح زیر) را از تاریخ ۱۳۵۳/۱/۱ در کلیه کارگاههای مشمول قانون کار لازم الاجرا دانست.

حداقل مزد در منطقه یک ۱۰۵ ریال و در منطقه دو (مناطق دو و سه سابق) ۹۵ ریال بود. تغییرات حداقل مزد طی سالهای ۱۳۴۵ و ۱۳۵۵، بر استناد ماده ۲۲ تبصره ۵ قانون کار توسط شورای مذکور در تاریخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۶ به شرح زیر تصویب شد. حداقل مزد سال ۱۳۵۴، در منطقه یک ۱۳۱ ریال و منطقه دو ۱۲۰ ریال بود و در سال ۱۳۵۵ حداقل مزد منطقه یک به ۱۵۲ ریال و منطقه دو ۱۴۱ ریال افزایش یافت. در ادامه پیگیری اهداف تعیین حداقل مزد و

به استناد ماده ۲۲ قانون کار و تبصره ۵ ماده واحده قانون اجرای طرح طبقه بندی مشاغل در کارگاهها، شورای عالی کار ضمن ادغام مناطق یک و دو در تاریخ ۱۳۵۶/۱/۲۷ و با توجه به صنایع مختلف در سطح کل کشور، حداقل مزد را مبلغ ۱۸۰ ریال اعلام کرد.

بدین ترتیب در سال ۱۳۵۷ حداقل مزد در کل کشور علاوه بر صنایع مختلف مبلغ ۲۱۰ ریال اعلام شد و به موجب تصویب نامه هیأت وزیران در مهرماه همین سال (۱۳۵۷) برای کارگران کمک هزینه مسکن و خواربار تعیین شد که با منظور کردن آن حداقل مزد به طور عملی به ۱۵۰۰ ریال در روز رسید. از آغاز سال ۱۳۵۸ تقسیم بندی برحسب

جدول ۱. میانگین مزد روزانه، حداقل مزد قانونی و عملی روزانه و درصد نسبت حداقل مزد عملی به میانگین مزدهای کل صنایع در کارگاههای بزرگ صنعتی (۱۳۷۰ - ۱۳۶۱)

شرح	سال	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
میانگین مزد روزانه کل صنایع (ریال)	۲۱۱۷	۲۲۰۲	۲۵۹۲	۲۸۱۱	۲۷۳۶	۲۹۸۷	۳۴۱۳*	۳۷۷۲*	۴۵۱۹**			
حداقل مزد قانونی روزانه (ریال)	۶۳۵	۶۳۵	۶۳۵	۷۲۰	۷۲۰	۷۶۰	۸۳۰	۸۳۰	۱۰۰۰	۱۶۶۷		
حداقل مزد عملی روزانه (ریال)	۱۶۶۷	۱۶۶۷	۱۶۶۷	۱۱۰۰	۱۱۰۰	۱۳۰۰	۱۲۶۷	۱۵۶۷	۱۷۳۳	۲۴۰۰		
درصد نسبت حداقل مزد قانونی به میانگین مزد	۳۰	۲۶/۴	۲۴/۵	۲۵/۶	۲۵/۴	۲۵/۴	۲۴/۳	۲۲	۲۲/۱			
درصد نسبت حداقل مزد عملی به میانگین مزد	۷۸/۷	۶۹/۴	۶۴/۳	۳۹/۱	۳۸/۸	۳۳/۵	۳۳	۴۱/۵	۳۸/۳			
درصد حداقل مزد عملی به حداقل مزد قانونی	۲/۶۲	۲/۶۳	۲/۶۲	۱/۵۳	۱/۵۳	۱/۷۱	۱/۷۷	۱/۸۹	۱/۷۳			

* برآورد بر اساس شاخص سال ۶۱، استخراج شاخص ها از جدول صفحه ۶۸، گزارش اقتصادی سال ۶۸ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 ** برآورد بر اساس نتایج بررسی کارگاههای بزرگ صنعتی سال ۶۹ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 منظور از حداقل مزد عملی، مجموع حداقل مزد قانونی و مزایای نقدی و غیرنقدی نظیر کمک هزینه مسکن و خواربار، کمک هزینه تأمین کالاهای ضروری کارگری و کمکهای عائلهمندی است.
 برآورد سایر ارقام میانگین مزد روزانه کل صنایع با استفاده از سالنامه آماری کشور در سال ۱۳۶۹ انجام شده است.

جدول شماره ۲. میانگین مزد و حداقل مزد، اروپای شرقی و شوروی سابق ۱۹۹۱ (زائویه)

شرح	نام کشورها	شوروی سابق	بلغارستان	چک و اسلواکی	مجارستان	لهستان	رومانی
میانگین مزد* (پول رایج محلی)	۲۷۰	۳۱۰	۲۳۸۰	۱۱۰۰۰	۱۰۲۹۰۰۰	۴۶۱۵	
حداقل مزد*	۱۳۰	۸۰	۲۰۰۰	۵۰۱۷	-	۳۰۰۰	
نسبت حداقل مزد به میانگین مزد (درصد)	۴۸/۱	۲۵/۸	۵۹/۲	۴۵/۶	-	۸۳	

* مأخذ: استخراج از نشریه World Labour Report 92.5 - جدول ۴.۱ - صفحه ۷۱. (نشریه گزارش جهانی کار).

جدول ۳. حداقل مزد قانونی و حداقل مزد عملی (حداقل مزد با تأثیر کمکهای نقدی و غیرنقدی) به قیمت ثابت سال ۱۳۶۱ طی سالهای ۱۳۷۰ - ۱۳۶۱

سال	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
حداقل مزد قانونی به قیمت ثابت	۶۳۵	۵۵۳/۱	۵۰۱/۲	۵۳۱/۷	۴۲۹/۸	۳۵۶	۳۰۱	۲۵۶/۳	۲۸۳/۲	۲۵۹/۱
حداقل مزد عملی به قیمت ثابت	۱۶۶۷	۱۴۵۲/۱	۱۳۱۵/۷	۸۱۲/۴	۶۵۶/۷	۶۰۸/۹	۵۳۲/۱	۴۸۳/۹	۴۹۱/۲	۵۶۸/۸

مأخذ: محاسبه بر اساس جدول شماره ۱

جدول ۴. شاخص حداقل مزد قانونی و حداقل مزد عملی به قیمت ثابت طی سالهای (۱۳۶۱ - ۱۳۷۰)

(۱۳۶۱=۱۰۰)

سال	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
شاخص حداقل مزد قانونی به قیمت ثابت	۱۰۰	۸۷/۱۰	۷۸/۹۳	۸۳/۷۳	۶۷/۶۸	۵۶/۰۶	۴۷/۴۰	۴۰/۳۶	۴۴/۶۳	۶۲/۲۲
شاخص حداقل مزد عملی به قیمت ثابت	۱۰۰	۸۷/۱۱	۷۸/۹۳	۶۸/۷۳	۳۹/۳۹	۳۶/۵۳	۳۱/۹۲	۲۹/۰۳	۲۹/۲۷	۳۳/۱۲
شاخص مزد و حقوق سرانه به قیمت ثابت	۱۰۰	۹۴/۱۶	۹۱/۲۴	۹۳/۰۶	۷۵/۵۷	۶۶/۰۹	۵۸/۲۷	۵۵/۵	۶۰/۵۱	

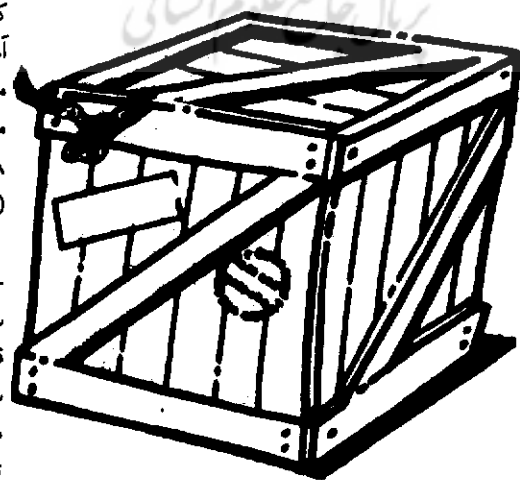
● استخراج از نشریه گزارش اقتصادی سال ۶۸ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - صفحه ۶۸
 ●● استخراج از بررسی نتایج کارگاههای بزرگ صنعتی سال ۶۹ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 مأخذ: استخراج و محاسبه بر اساس جداول ۱ و ۳

سالهای ۱۳۶۶ به بعد به علت افزایش کمکهای جانبی و جبرانی (به دلیل در نظر گرفتن کمک هزینه تأمین کالاهای ضروری تحت عنوان "بن کالاهای اساسی") و نیز افزایش حداقل مزد قانونی سیر صعودی پیدا کرده است.

علیرغم سیر صعودی روند حداقل مزد قانونی، نسبت آن به میانگین مزد در کل صنایع کشور روند نزولی داشته است بطوری که میزان آن از ۳۰ درصد در سال ۱۳۶۱ به ۲۲/۱ درصد در سال ۱۳۶۹ کاهش یافته است. ملاحظه می شود که این نسبت در مقایسه با بعضی از کشورها که آمار آن در اختیار است رقم ناچیزی به حساب می آید. برای مثال نسبت حداقل مزد قانونی به میانگین مزد در کشورهای اروپای شرقی از رقم ۲۵/۸ درصد تا ۸۳ درصد در نوسان است (جدول شماره ۲).

هر چند که روند حداقل مزدها به قیمت جاری صعودی بود و به طور متوسط بیانگر رشد سالانه ۱۱/۳ درصد بوده است، لیکن این روند به قیمتهای ثابت (تعدیل توسط شاخص قیمتها) سیر نزولی داشته و بیانگر کاهش سالانه به نرخ متوسط ۵/۱ درصد می باشد، این کاهش به دلیل تورم شدید طی سالهای فوق بوده است (جدول

بقیه در صفحه ۷۳

صنایع نیز حذف و یک حداقل مزد کلی اعلام شد و میزان آن نیز افزایش قابل ملاحظه ای یافت و به رقم ۵۶۷ ریال رسید، اما کمکهای جانبی در حد سال ۱۳۵۷ ثابت باقی مانده بود. حداقل مزد قانونی در سال ۱۳۵۹ مجدداً

افزایش یافت و به میزان ۶۳۵ ریال رسید و با توجه به افزایش کمک هزینه مسکن، حداقل مزد با تأثیر کمکها عملاً به میزان ۱۶۶۷ ریال افزایش یافت. البته روند صعودی حداقل مزد از اواخر سال ۱۳۵۹ متوقف شد و به موجب تصمیم شورای عالی کار طی نشستهای مختلف مبلغ حداقل مزد قانونی و کمکهای جانبی هر دو در میزانهای قبلی خود (به ترتیب ۶۳۵ ریال و ۱۶۶۷ ریال) برای سالهای ۱۳۶۳-۱۳۶۰ متوالیاً تثبیت شدند. بدیهی است که تثبیت حداقل مزد در شرایط تورمی سالهای جنگ موجب کاهش شدید قدرت خرید کارگران شده بود. (جدول شماره ۱)

همانطور که در جدول شماره ۱ مشاهده می شود تا سال ۱۳۶۳ به علت اعمال سیاست انجماد مزدی روند حداقل مزد قانونی ثابت و از سال ۱۳۶۴ به بعد سیر صعودی داشته است، همچنین روند حداقل مزد عملی نیز تا سال ۱۳۶۳ ثابت، از سال ۶۵-۱۳۶۳ سیر نزولی و

بقیه از صفحه ۲۰

شماره ۳). همچنین روند حداقل مزد عملی به قیمت‌های ثابت نیز سیر نزولی داشته است و به طور متوسط با همان نرخ ۱۱/۳ درصد در سال کاهش یافته است.

از آنجا که در تحلیل پدیده‌های اقتصادی، تغییرات واقعی آنها مدنظر است لذا باید روند حداقل مزد واقعی را مورد بررسی قرار دهیم. بنابراین برای بررسی روند حداقل مزد واقعی و تعیین ارزش حداقل مزدها به قیمت ثابت، حداقل مزدهای قانونی توسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری که منعکس کننده سطح تورم در شهرها است، تعدیل می‌شود.

طبق جدول شماره ۴ و با توجه به تعدیل حداقل مزد قانونی و حداقل مزد عملی (با در نظر گرفتن ارزش کمک‌های جانبی) شاهد سیر نزولی شاخص حداقل مزدها به قیمت ثابت هستیم که طی دوره ۷۰-۱۳۶۲ از ۸۷/۱ به ۶۲/۲ رسید. شاخص حداقل مزد عملی نیز طی دوره مذکور از ۸۷/۱ به ۳۴/۱ کاهش یافته است.

سیر نزولی شاخص حداقل مزدهای قانونی و عملی عمدتاً به دلیل اتخاذ سیاست انجماد مزدی دولت، تورم فراینده ناشی از جنگ تحمیلی و تغییر ساختار اقتصادی در اثر انقلاب و کاهش بهره‌وری، کاهش توان پرداخت صنایع

● خواهران در رشته‌های تنیس روی میز و بدن‌سازی در این مجموعه فعالیت می‌کنند.

برای زیباسازی محوطه و استفاده چند منظوره از آب نیز اقدام به حفر ۲۵ حلقه چاه، یک حلقه چاه عمیق ۱۲۰ متری با تجهیزات کامل و احداث آب‌نما با فواره‌های الوان گردیده و پانصد اصله درخت در محوطه کاشته شده است. از دیگر اقداماتی که صورت گرفته نصب ازم‌های ورزشی به صورت سمبل در ۱۲ رشته ورزشی، لوله‌کشی آب به منظور آب‌رسانی در محوطه به طول هزار متر، اسفالت محوطه به مساحت ۱۱ هزار متر مربع و ساخت منبع هوایی آب با گنجایش ۵۰ هزار لیتر را می‌توان نام برد.

مجموعه ورزشی کارگران زنجان در حال حاضر به یکی از کانون‌های مهم سازندگی روحی و جسمی تبدیل شده و با ارائه برنامه‌های مختلف در مناسبت‌های گوناگون نظیر اعیاد و مولودهای ائمه اطهار، به محل پرورش استعدادهای درخشان مبدل شده است. این کانون با روندی که پیش گرفته به یک مرکز عمده فعالیت‌های ورزشی و فرهنگی در زنجان تبدیل خواهد شد.

و مقاومت آنها در برابر افزایش مزد می‌باشد. با خاتمه یافتن جنگ تحمیلی و شروع بازسازی اقتصادی و ترمیم جدی در حداقل مزدها و سیاست آزادسازی مزدها در کشور، امکان افزایش حداقل مزدها فراهم شده است، بدین لحاظ از سال ۱۳۶۸ به بعد شاهد روند صعودی شاخصهای حداقل مزد قانونی و عملی به قیمت‌های ثابت هستیم. لیکن هنوز سطح آنها به مراتب پایین‌تر از سطح حداقل مزدها در اوایل دهه ۱۳۶۰ است و این امر لزوم مهار تورم، افزایش تولید و بهره‌وری و امکان تجدیدنظر اساسی در ساختار حداقل مزدها را می‌طلبد.

فرم اشتراک ماهنامه کار و جامعه

اینجانب:

نام خانوادگی: ..... سن: .....

حرفه: ..... نام محل کار (در صورت لزوم): .....

نشانی: .....

کد پستی: ..... صندوق پستی: ..... تلفن: .....

فیش بانکی شماره: ..... به مبلغ: ..... ریال را بابت حق اشتراک یکسال مجله کار و جامعه ارسال می‌دارد.

توضیح:

۱- حق اشتراک را به حساب شماره ۱۲۴۶ بانک ملت شعبه آرژانتین (قابل پرداخت در کلیه شعب بانک ملت واریز نموده و اصل فیش را همراه با فرم تکمیل شده به نشانی تهران - خیابان خالد اسلامبولی - پلاک ۸۰ - دفتر مجله ارسال نمایید (کپی فیش را تا دریافت اولین شماره نزد خود نگاه دارید)

۲- حق اشتراک سالانه با پست هادی ۲۰۰۰ ریال برای ده شماره و با پست سفارشی ۵۵۰۰ ریال است.

۳- ارسال چک از طریق پست مالی به دفتر مجله بلامانع است ولی از فرستادن وجه نقد خودداری فرمائید.

۴- حق اشتراک و هزینه پستی برای کشورهای همجوار ۷۵۰۰ ریال و برای اروپا ۹۰۰۰ ریال و کشورهای خاور دور و آمریکا ۱۲۰۰۰ ریال است.

۵- لطفاً در صورت تغییر نشانی، سریعاً به دفتر مجله اطلاع دهید.